

[כא.) ואמר רב יהודה אמר שמואל התפלל ונכנס - (כא): ולית הלכתא כותיה.]

רי"ף (דף י"ב ע"ב) והלכתא כר' יוחנן - (דף י"ג ע"א) כדי שתהא תפילתו תחנונים יתפלל ואם לאו אל יתפלל.

בעל המאור ומלחמת ה' (דף י"ג ע"א).

תרי"י (י"ג ע"א) ד"ה ויש בזה דעת אחרת וכו'.

ספר אור זרוע ח"א - הלכות תפילה סימן צד

...אמר ר' אלעזר ספק קרא ק"ש ספק לא קרא חוזר וקורא ספק התפלל ספק לא התפלל אינו חוזר ומתפלל אמר ר' יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו ופלי ר"ח וקיי"ל כר' אלעזר... ואפ"ל אי מוקמת להא דר' יוחנן דפליג על ר' אלעזר הא אשכחן תניא כוותי' דתניא יכול יתפלל אדם כל היום כולו כבר מפורש על ידי דניאל וזמנין תלתא ביומא וקיימא לן כל היכי דפליגי רבנן אהדדי ותניא כחד מינייהו הלכתא כוותי' ואפ"ל תלמיד בהדי רבי' ואם תאמר ה"מ תפלה של חובה אבל תפלה של רשות שרי הא תפלת ערבית דהיא רשות ובהדיא קא חשיב תלתא מכלל דלית לן לא חובה ולא רשות בר מהני תלת ועוד מדקתני רב יהודה משמי' דשמואל הי' עומד בתפלה ונוצר שהתפלל פוסק אפי' באמצע ברכה ש"מ דהכי סוגיא דשמעתא דלית לן לצלויי צלותא יתירתא דקא עבר משום בל תוסיף דהכא ליכא מאן דפליג אהא דשמואל ועל כגון דא אמר' דבר הלמד מענינו וה"מ בצבור דתפלת צבור קיימא במקום תמידין דלית לן רשות לאוסופי אבל יחיד אי בעי לצלויי תפלת רשות קודם תפלת המנח' כעין תחנונים אינו מפסיד שהיחיד מקריב עולת נדבה ועוד זו השמועה דשמואל דאמר התפלל ביחיד ונכנס לביהכ"ס ומצא צבור מתפללין אם יכול לחדש דבר בתפלה יתפלל כלו' כיון שחדש דבר בתפלה שם הראשונה תחנונים ומותר לו בצבור להתפלל שכן אפי' בתמיד אם הקריב יחיד תמיד ונתכוין שאין הצבור מקריבין בו ביום תמיד ונמצא שהצבור מקריבין יוצא בתמיד של צבור והראשונה עולה לו נדבה כך ענין התפלה ע"כ פי' ר"ח ובה"ג פסק כר' יוחנן בספק תפלה שיחזור ויתפלל וכו' אלעזר בודאי התפלל שלא יתפלל עוד:

ספר אור זרוע ח"א - הלכות תפילה סימן צו

ואמר רב יהודה אמר שמואל הנכנס לביהכ"ס ומצא צבור מתפללין אם יכול לחדש דבר בתפלתו מתפלל ואם לאו אל יתפלל. לפי' ר"ח הכי פירושו ואם לאו אל יתפלל כלומ' אינו יכול משום בל תוסיף דהלכה כר' אלעזר דהיכא שהתפלל אינו חוזר ומתפלל ולפי מה שאני פוסק כר' יוחנן ה"פ אם יכול לחדש בה דבר חייב להתפלל בהדי צבור ואם לאו אינו חייב אבל בין כך ובין כך הרשות בידו להתפלל אם הוא רוצה:

הל' תפילה פרק א הל' ג' ודו'

אם היה רגיל מרבה בתחנה ובקשה ואם היה ערל שפתים מדבר כפי יכלתו ובכל עת שירצה, וכן מנין התפלות כל אחד כפי יכלתו, יש מתפלל פעם אחת ביום, ויש מתפללין פעמים הרבה, והכל יהיו מתפללין נכח המקדש בכל מקום שיהיה, וכן היה הדבר תמיד ממש רבינו ועד עזרא.

כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנצר הרשע נתערבו בפרס ויון ושאר האומות ונולדו להם בנים בארצות הגוים ואותן הבנים נתבלבלו שפתם והיתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה וכיון שהיה מדבר אינו יכול לדבר כל צורכו בלשון אחת אלא בשיבוש שנאמר ובניהם חצי מדבר אשדודית וגו' ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם ומפני זה כשהיה אחד מהן מתפלל תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקדש עד שיערבו עמה לשונות אחרות, וכיון שראה עזרא ובית דינו כך עמדו ותקנו להם שמנה עשרה ברכות על הסדר, שלש ראשונות שבח לה' ושלש אחרונות הודיה, ואמצעיות יש בהן שאלת כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש ולצרכי הציבור כולן, כדי שיהיו ערוכות בפי הכל וילמדו אותן ותהיה תפלת אלו העלגים תפלה שלימה כתפלת בעלי הלשון הצחה, ומפני ענין זה תקנו כל הברכות והתפלות מסודרות בפי כל ישראל כדי שיהא ענין כל ברכה ערוך בפי העלג.

ספר הכוזרי (ג:יז-ט)

...כי התפלה הנענית אינה כי אם לקהל או בקהל, או לאחד שיהיה במקום קהל, והוא נעדר בזמננו זה. אמר הכוזרי: ולמה זה, הלא שיתיחד האדם יותר טוב ותהיה נפשו זכה ומחשבתו פנויה יותר. אמר החבר: אבל היתרון לקהל מכמה פנים. מהם כי הקהל אינם מתפללים במה שיש בו הפסד ליחיד והיחיד אפשר שיתפלל במה שיש בו הפסד ליחידים אחרים, ואפשר שיש ביחידים ההם מי שיתפלל במה שיש בו הפסד. ומתנאי התפלה הנענית שתהיה במה שיועיל העולם ולא יזיקהו בשום פנים. ומהם שמעט הוא שתשלם תפלה ליחיד מבלי שגגה ופשיעה. ומפני כן קבעו לנו שיתפלל היחיד תפלת הצבור, ושתהיה תפלתו בצבור בעוד שיוכל לא פחות מעשרה, כדי שישלם קצתם מה שיחסר בקצתם בשגגה או בפשיעה, ויסתדר מהכל תפלה שלמה בכונה זכה, ותחול הברכה על הכל ויגיע לכל אחד מהיחידים חלקו ממנה....

1) עיין בדברי רה"ג (בתר"י דף י"ב ע"ב וי"ג ע"א), בר"ח (או"ז סי' צ"ד) וברי"ף; ועפי דבריהם:

רה"ג	ר"ח	רי"ף	
			מתי צריכים לחדש בתפילת נדבה
			האם יש נדבה בציבור, שבת, מוסף ...
			הגדרת תפילת נדבה

2) עיין באו"ז (סי' צ"ו); מה הסברא שלו?